

KMETSKI LIST

Štev. 14.

Ljubljana, 3. aprila 1940

Leto XXII

Položaj učitelja na kmetih

Slovenska vas pozna dva činitelja, ki sta po svojem položaju in izobrazbi poklicana oblikovati njeno kulturno rast in podobo. To sta duhovnik kot dušni pastir in učitelj kot pionir prosvete. Oba imata važne naloge in oba naš kmet tudi temu primerno spoštuje in ceni.

Kot laiki se ne bomo spuščali v razmotrivanja o poklicu in položaju duhovnika, ampak želimo posvetiti le nekaj pozornosti dejanju in nehanju učitelja na vasi.

Orač na ledini

Med vsemi šolanci, ki so po poklicu vezani na življenje na kmetih, je učitelj brez dvoma najpomembnejši. Njemu je zaupana mladina, narodova bodočnost. On ni samo tisti, ki uči mladi svet pisanja, čitanja in računanja, ampak polaga v mlada srca sploh prve kali resnične notranje kulture. Učitelj vzgaja in odpira mlada srca ter jih pripravlja za sprejem vseh onih vrednot, ki človeka oplemenitijo in ga dvignejo do resničnega človečanstva.

Učitelj daje svojim varovancem prve pojme o lepoti, o dobroti, o veličastvu in veličini prirode, o junaštvu in požrtvovalnosti, skratka o vsem, kar človeka ublažuje in ga usposablja za koristno življenje v človeški družbi. Učitelj uči mladino spoznavati dom in domovino, on ji odgrinja prve razglede v svet. Učitelj ji odpira pot do zakladov in svetinj narodove kulture. Ob njegovem vodstvu mladi človek začne pojmovati vrednost in pomen materinskega jezika, domačih šeg in navad, ob njegovem vodstvu zasluti svetinje in svetost narodove tradicije. Koliko imamo krasnih primerov iz naše kulturne zgodovine, ko so se možje, katerih imena ostanejo nesmrtna v naši kulturni zgodovini, še na večer življenja s hvaležnostjo spominjali svojih prvih učiteljev!

Učiteljevo delo pa ni omejeno samo na šolo. Saj vemo, da je življenje na kmetih veliko bolj povezano in strnjeno kakor v mestu. Medtem ko je v mestu vse razčlenjeno, specializirano in često prav ostro ločeno, vlada na kmetih še danes velika medsebojna povezanost. Zato se ljudje v vsem obračajo na učitelja. Pevsko društvo — kdo naj ga vodi, če ne učitelj! Tudi cerkveno petje je dostikrat poverjeno njemu. Delo na gospodarskem polju vodi učitelj. Pri zadrugah, pri drugih gospodarskih organizacijah, pri kulturnih društvih, pri telesnovzgojnih, humanitarnih in socialnih društvih, povsod je učitelj prvi orač na ledini. V marsikaterem pogledu je zato vas vprav zrcalo svojega učitelja.

Na tlaki

Ako pogledamo sedaj, kaj prejema ta vrli orač za svoj trud in požrtvovalnost, se nam pokaže kaj čudna slika. Že njegovi prejemki za poklično šolsko delo so jako nizki in skromni,

tako da mora biti dober računar, ako hoče vsaj približno plavati skozi življenje. Za vse ostalo njegovo delo pa je največkrat plačilo »božji lon«. Še več! Neredko mora, ako hoče res doseči uspehe, prispevati tudi gmotno iz svojih skromnih sredstev. Na koncu pa je pogosto nagrada za njegov trud nerazumevanje, smešenje in celo preganjanje. Kolikokrat se mu primeri, da mu lete pri najidealnejšem delu in najplemenitejšem prizadevanju polena najrazličnejših ovir na pot.

Kljub vsemu učitelj vztraja na tej trdi tlaki, ker se zaveda svojega poslanstva in čuti, da delo za narod ni parada ali hlastanje za osebnim ugodjem, temveč ena sama velika nepretrgana odpoved osebnim koristim.

Narodova dolžnost

Kdor sprejema, se mora zavedati, da je dolžan tudi dajati! Znidaršičevi panji, učiteljevo delo; Zirovnikove pesmi, učiteljevo delo; razmah Sokola pod Engelbertom Ganglom, učiteljevo delo — da naštejemo le mimogrede nekaj najbolj vidnih in splošno znanih primerov! Koliko pa je tihega učiteljevega dela, ki se nemara ne razve niti čez meje domačega okraja ali domače občine, a ni za to prav nič manj pomembno!

Ali res učitelj za to zasluži preganjanje, zapostavljanje in prezir? Ali je res vsa naša kultura tako lažnjiva, da nimamo za požrtvovalnega in nesebičnega delavca nobenega priznanja, če ga že gmotno nočemo ali ne moremo nagraditi?

Prepričani smo, da se slovenski kmet dobro zaveda svoje dolžnosti. Saj je slovenska gostoljubnost prislovično znana. Bečačev, klatežev in ciganov ne odganjamo praznih rok od naših domov, učitelj pa naj bi nam bil manj kot so nam ti?

Tega slovenski kmet ne bo storil, v kolikor pa se taki primeri dogajajo, se dogajajo proti volji slovenskega kmeta.

Kmet nikogar ne peha v prerani grob, nikogar ne tira v obup, nikogar ne preganja iz kraja v kraj, najmanj pa svojega učitelja!

Učitelj je kmetu že po načinu življenja najbližji. Oba imata družine in s tem toliko skupnih težav in skrbi, da se medsebojno lahko docela razumevata. Samo človek, ki je z lastnim srcem okusil vso sladkost ljubezni do potomstva in vso težo odgovornosti, ki jo nalaga skrb za novo pokolenje, lahko razume človeka s podobno nalogo. Zato tudi vemo, da kmet že zaradi te skupnosti lahko razume učitelja, ta pa zopet kmeta. In prav zaradi tega ne zadene kmeta krivda za krivice, ki jih mora učitelj pretrpeti. Nasprotno! Kmeti so vsako nepravdo obsoja in želi, da bodi tudi učitelj deležen pravice in priznanja za svoje blagodejno delovanje. Kmet se svojih dolžno-

sti do učitelja zaveda, naloga odgovornih pa je omogočiti kmetu, da to svojo zavest tudi vidi in z dejanjem potrdi.

Učitelju stalnost

Pogoj za uspeh na kmetiji je stalnost vodstva. Ko sin prevzame od očeta grunt, se zave da, da ga bo vodil vse dotlej, dokler ga zopet ne izroči svojemu sinu.

Ko župnik prevzame faro, ve, da bo odslej tu stalno torišče njegovega delovanja. Kakor hitro spozna razmere v prevzeti župniji, si lahko napravi delovni načrt in okvir za dolgo dobo, morda celo za vse življenje. Zagotovljena mu je stalnost.

Ko pa učitelj prevzame upraviteljstvo te ali one šole, ob začetku šolskega leta ne more nikoli reči, kje in v kakšnih okoliščinah bo učal konec šolskega leta. Izpostavljen je samovolji neštetihih činiteljev, ki ga lahko sredi najlepšega dela kakor ničvredno koprivo iztrgajo iz njegovega delovnega okolja in vržejo kamorkoli.

To je v učiteljevem poklicu rak rana, ki ne boli nič manj, ako ne še bolj ko njegov šibki gmotni položaj.

Na upraviteljska mesta je treba postavljati samo dobre, zaslužne moči, tem pa je treba zagotoviti resnično stalnost, da se jim omogoči toliko bolj uspešno in plodonosno delo. Zavest stalnosti bo učitelju vsaj majhno priznanje za njegov trud, hkratu pa najlepše bodrilo za njegovo nadaljnje delovanje. Tak učitelj bo šele z narodom lahko popolnoma zrastlel, ga bo lahko v najvišji meri razumel in mu posvetil do skrajnosti vse svoje moči. Mlademu učiteljskemu naraščanju pa bo prav želja po dosegi stalnosti pomembna vzmet in vzpodbuda za čim bolj požrtvovalno delo.

Kdor torej hoče narodu dobro, se bo zavzemal povsod in dosledno za to, da pride učitelj do svojih pravic in priznanja. V tem prizadevanju bo našel slovenske kmete vedno kot zveste zaveznike in soborce.

DIREKCIJA ZA ZUNANJO TRGOVINO

Na podlagi uredbe min. za trgovino in industrijo je bila ustanovljena »Direkcija za zunanjo trgovino«. Novo ustanovljena Direkcija prevzame vse posle, nanašajoče se na ureditev trgovinsko političnih stikov z inozemstvom in na izvajanje sklenjenih trgovinskih pogodb. Glede devizne politike bo direkcija v najožjem stiku z Narodno banko, da bo zagotovljena popolna skladnost trgovinsko političnih in devizno političnih ukrepov. Za generalnega ravnatelja direkcije je imenovan dosedanji ravnatelj Zavoda za proučevanje kmečkega in narodnega gospodarstva pri Gospodarski Slogi dr. Rudolf Bičanić.

Pogled za kulise svetovne politike

Pred časom je nemški tisk prepričeval Rusijo, naj napade Indijo. Zatrjeval je, da bi bil ta udarec lahko usoden za Veliko Britanijo. Nemci so opozarjali Ruse na to, da so vojni in politični pogoji za napad zelo ugodni. Z ozirom na indijske politične razmere je nemški tisk opozarjal Ruse na to, da je Gandijeva stranka zelo nezadovoljna, ker je vlada Velike Britanije izjavila, da bo zakon o ustvaritvi indijskega dominiona uveljavljen šele po vojni. Z vojnih ozirov tega zrelšča je nemški tisk opozarjal na to, da Velika Britanija razpolaga v Indiji z jako majhno vojsko, ki nikakor ne bi mogla ustaviti ruskega prodiranja s severa. Podobni članki, ki so očitno bili navdahnjeni iz tujih krogov, so se pojavili tudi v italijanskih listih *Lavoro Fascista* in *Messagero*, ki sta bila vedno naklonjena nacionalnim socialistom. Ko so namenili Sovjetski Rusiji vlogo zahrbtnega napadalca na Veliko Britanijo, so nacionalni socialisti izdali enega izmed tajnih Hitlerjevih načrtov, kakršne je imel ob sklepu rusko-nemškega pakta 25. avgusta 1939. leta.

Kako se je mogla zgoditi tolikšna sprememba? Prišepetavanje nemškega tiska Rusiji se je našalo bolj na nemške vojne cilje. Nemčija računa, da bo ruski napad na Indijo prisilil Veliko Britanijo, najvažnejšega nemškega sovražnika, da se bori na dveh frontah in se vojskuje s Sovjeti, čemur se je doslej spretno izmikala.

Na ta neprestana prišepetavanja je Rusija odgovorila s pozornejšo politiko v Evropi. Stalinu se nikakor ni zdelo praktično, da bi bil sprejel te predloge. Ruska zunanja politika, pa naj bo dobra ali slaba, izhaja iz dveh neločljivih osnov: iz zemljepisnega položaja Rusije in iz njene socialne zgradnje. Sovjetska Rusija zavzema šestino vsega sveta in se razprostira po Evropi in Aziji, zato mora voditi svojo zunanjo politiko tako, da lahko brani Moskvo in Vladivostok. Ta povezanost stavlja Rusiji nalogo, da brani svojo politično usodo na dveh celinah. Prebivalstvo Sovjetske Rusije šteje 11 odst. vsega človeštva. Spričo takih pogojev je zelo zanimivo opazovati nihanje ruske zunanje politike med Azijo in Evropo in gledati, kako Rusi danes izvajajo svoje načrte v Aziji, a se jutri spet obrnejo v Evropo.

Zadnji čas je bila sovjetska politika v Aziji neodločna. Po drugi strani je bila njena politika v Evropi močno odolčna, čeprav se je Rusija vzdržala vsakega sodelovanja v angleško-francoski vojni proti Nemčiji. Vojna v zapadni Evropi je še vedno v znaku poskusov in pogreškov, ker je izbruhnila prenenadoma. Dejstvo je namreč, da je sedanja vojna v Evropi — v nasprotju z zadnjo svetovno vojno — izbruhnila brez jasno določenih vojnih in političnih ciljev. Mnogo pred izbruhom prejšnje vojne je diplomatsko delovanje ustvarilo razne zveze. Nemčija, Avstro-ogrska, Bolgarija in Turčija so tvorile zvezo Centralnih sil. Velika Britanija, Francija in Rusija so sklenile zvezo med seboj, najsi so tudi nekateri nemški krogi zatrjevali, da se ne bosta Velika Britanija in Francija nikdar skupaj borili. Nekateri države so pozneje stopile v vojno. Odnos Italije, Rumunije in Zedinjenih držav je postal bolj jasek šele med vojno. Kljub temu so v glavnih črtah obstojale trdne zveze. Te so se obdržale tekom vse vojne.

Temu nasproti danes takih zvez ni in lahko rečemo, da jih niti ne more biti. Res je, da tudi v sedanji vojni mednarodne razmere igrajo veliko vlogo. Velika Britanija in Francija hočeta ohraniti vsaka svoj imperij, Nemčija si ga želi ustvariti. Poleg boja za imperialistično nadoblast pa se zapadni velesili borita tudi proti političnemu sistemu v Nemčiji. Saj je sedanja vojna izbruhnila v dobi gospodarskih in socialnih revolucij in evolucij (razvojev). Medtem ko je prejšnja vojna rodila spremembo teritorial-

ne posesti, utegne sedanja vojna povzročiti spremembo socialne bodočnosti za vso Evropo.

Zaradi tega se današnje zveze v vojni lahko spremenijo. Zgodovina pozna primere, ko so vojni zavezniki postali sovražniki, kakor se je to zgodilo nedavno za balkanskih vojn. Prav lahko je mogoče, da sedanji vojni zavezniki v vojni postanejo sovražniki. Velika Britanija in Francija sta zaveznici v boju proti Nemčiji. Rusija je vezana z nenapadnim paktom z Nemčijo. Italija se drži strogo nevtralnega. Z gotovostjo pa je mogoče reči, da se bo današnja razdelitev sil spremenila v sedanji vojni, ki ji že danes pravijo »nepričakovana«.

Prvo je vprašanje glede Sovjetske Zveze. Ali bo ostala ob strani v evropskem spopadu, oziroma bolj natančno povedano: doklej bo ostala nevtralna? Lahko rečemo, da niti Rusija sama dane s ne more odgovoriti na ta vprašanje. Za sedaj je v njenem interesu, da ne posega v spopad, ki v njem sodujejo države z močno razvitim gospodarskim in industrijskim sistemom. Verjetno je, da bo po končani vojni na Finskem (— ta se je medtem že končala! Op. uredništva —) nastopilo novo razdobje ruske nevtralnosti. Stalinova diktatura se v marsičem razlikuje od Hitlerjeve diktature, a največjo razliko med obema je opaziti v zunanji politiki. Pod Stalinovi mvodstvom je ruska zunanja politika ostala celo desetletje mirna (statična). Za notranji razvoj Rusije ni bilo treba zunanje razgibanosti (dinamike). Stalin je zelo lahko prekinil svoje vojne podvige v inozemstvu. Ako ohrani nevtralnost, utegne njegov režim od tega

imeti samo koristi.

Razlike obstoje tudi na gospodarskem polju. Nemčija je žrtvovala velikanske napore za doseg umetne avtarkije (t. j. kritje vseh gospodarskih potreb iz lastnih domačih sredstev). Rusija je med tem zgradila gospodarsko avtarkijo, ne da bi se zatekala k umetnim sredstvom. Njena industrija oskrbuje domača tržišča in ji ni treba po svetu iskati odjemalcev za svoje izdelke. Njena nova zunanja politika ni plod gospodarskega pritiska ali morda gospodarskega imperializma. Stalinova ekspanzija je omejena samo po prednostih, ki jih lahko da. Dolga vojna, ki je vedno polna presenečenj, pa utegne za Stalinov režim biti zelo nevarna.

Nemčija živi v čisto drugačnem položaju. Ona bje boj proti Veliki Britaniji in Franciji. Vedno ji je treba vojnih uspehov v tujini, da se ogne notranjim težkočam. Zaradi tega mora te uspehe iskati na zapadu, na vzhodu ali na kateri koli drugi strani.

Takoj po končani vojni na Poljskem, ki je bila omogočena z rusko-nemškim paktom, je Nemčija oživila stari bav-bav proti boljševizmu, najsi je tudi sama največ pripomogla pri okrepitvi Sovjetov. Lani v oktobru je znani publicist Vladimir d'Ormeson napisal v *Figaru* (znani francoski dnevnik), kako Nemčija skuša izvesti svoj novi manevar: »Novi politični manevar Nemčije je v tem, da se oživi boljševiški bav-bav. Nemci nam govorijo: »Ali ne vidite, da je boljševizem prodr v srce Evrope? Ali ne vidite, da nas bo vse preplaval? Ali ne vidite, da je nastopil čas, ko moramo v skupno obrambo proti boljševizmu? Ali ni nujno potreben mir za doseg tega cilja? Dolga vojna nam neizbežno pri- nese svetovno revolucijo.«

Današnji položaj v svetu

Sklep miru med Zvezo socialističnih sovjetskih republik — Rusijo — in Finsko je povsem spremenil politični položaj cele Evrope, svoje vplive pa nedvomno kaže tudi v Aziji in Ameriki. Pričakovalo se je, da se bo težišče evropske vojne preneslo na sever Evrope. Zmaga Rusije in kapitulacija Finske sta to pričakovanje potisnili daleč v ozadje. Zato pa je stopilo v ospredje ozemlje, ki je med rusko-finsko vojno nekako počivalo v prepričanju, da bo boj na severu dolgotrajen, kar bi jugu zajamčilo mirno življenje. Tega miru je danes konec, nastopajo časi skrbi, kakor so nastopili svojčas v Baltiku in Skandinaviji. Troje skupin je, ki danes določajo tek svetovnim dogodkom.

ANGLIJA — FRANCIJA — NEMČIJA

Armade teh treh držav si stoje že od septembra 1939 nasproti, ne da bi se ganile. Mnogi si razlagajo to tako, kakor da nobena izmed njih ne zaupa dovolj v svojo silo, drugi, da nobena noče prva žrtvovati svojih ljudi in bogastev, ali končno da vse čakajo na neke dogodke, ki šele bodo odločili ali naj vstopijo v krvavo borbo ali ne. Edino te tri države so si izrazito sovražne. Ima pa Nemčija prijateljstvo z Italijo, iz katerega so nastale vse vojne spremembe, nastopivše v korist Nemčije. Zaradi tega so prenehale Avstrija, Češkoslovaška in Poljska. Tudi Italija ni ostala brez deleža, saj vlada danes v Abesiniji in Albaniji. Iz rusko-nemškega sporazuma so nastale koristi za Rusijo: zasedba delov Poljske in Finske je bila edino tako omogočena brez večjih žrtev za Sovjete. Toda ob vsem tem se i Rusija i Italija držita ob strani in se do danes nista dokončno odtrgali od dosedanjih zaveznikov, niti se nista priključili njihovim nasprotnikom. Ali se v tem skrivajo le načrti postopnega udejstvovanja na strani zaveznikov ali postopnega oddaljevanja od njih, bo pokazala šele bodoča

nost. Eno je jasno: Italija bo šla z onim, ki ji bo uspešno lahko zajamčil zahteve na Balkanu in v Afriki, Rusija pa z onim, ki je ne bo ovi- ral v izhodih na morje. Tu bo kot predhodna zahteva imela pomembno vlogo Besarabija.

Čeprav obstoji svrha vse vojne v tem, da ena država vse druge čim bolj izkoristi, je vendar za vse istočasno ta svrha nedosegljiva. Čas je začasno govoril v korist Nemčije, Italije in Rusije. Usoda Francije in Anglije je ostala za- časno nespremenjena, toda tako vedno ne more ostati.

AMERIKA

Lahko je bilo opaziti, s kom je Amerika duhovno in gospodarsko. Predsednik Roosevelt ima glede ureditve Evrope in sveta sploh enake nazore kakor Francoska in Angleška. Želi prostost malih narodov na zunaj in znotraj, dalje svobodo trgovine in izključuje, da bi smela surova sila jemati vse to komurkoli, pa naj bo še tako skromen po številu in pomenu. Tudi zunanja politika katoliške cerkve ima v tem trenutku enake nazore, to iz razloga, ker je prišla ob vpliv v Nemčiji in vseh pokraj- nah, ki so padle pod njeno oblast. V Nemčiji in Rusiji označujejo to enotnost kot zvezo kapitalističnih, sitih narodov, držav in institucij, zvezo, ki naj prepreči socialno pravičnost. Slednji nasprotno smatrajo Nemčijo in Rusijo za izvor socialnih neredov, brezbožnega življe- nja in obče človeške nesreče. Toda ti nazori o socialnih odnosih ne onemogočajo Ameriki, da bi tudi na Rusijo ne gledala s prijaznim očesom. Rusija drži Japonsko, staro protivnico Amerike, Rusija štiti posredno interese Ame- rike v Kitajski, ki je Sovjeti sami že dolgo ne bodo mogli obvladati. S posredovanjem Ame- rike ne more nastopiti hujše nasprotstvo med Rusijo, Anglijo in Francijo. S tem pa je že sodelovanje Rusiji z Nemčijo omejeno zgolj na

njene koristi, ne pa na kakšne neznane dobrine ali celo škode. Če je temu tako, ni treba mnogo premišljati, da bi človek dognal, kam je nagnjena svetovna tehnika, pa naj se Italija odloči tako ali tako. Rusija, dežela v središču sveta po svoji legi, postaja tudi politična sredina vseh zemlj.

BALKAN

V začetku je omenjeno, da je današnji čas potisnil težišče k nam. Mi, južne države, kopljemo rudo, redimo živino in pridelujemo žito. Nemčija in Italija to potrebuje, ker imata sami premalo. Drugi imajo teh stvari več in bodo kupovali za vsako ceno, samo, da njihovi nasprotniki ne dobe. Tekma za gospodarsko sodelovanje nujno vodi v tekmo za političnimi uspehi. Severna vrata so se s pomladjo zaprla, južna se odpirajo.

ZA KAJ BO ŠLO

Ne more iti za zmago samo, more iti le za hitrost in mero zmage. Sovražniki Nemčije bodo storili vse, da ji zapro dovoz vsega, kar nujno rabi. Nemčija želi mir, da bi ji južne države — Balkan — dobavljale — njeni nasprotniki tega ne žele, ker se s takimi dobavami podaljšuje vojna.

Balkan so vrata in prehod za vse, ki so danes v vojni. Balkan bo ostal izven vojne le,

če bo enoten. Razume se, da more biti enoten le, če so enotne same v sebi tudi posamezne države. Odtod bo razumljivo geslo, ki smo ga tolikokrat slišali, pa nam nikoli ni bilo razjasnjeno, kakor bi bilo treba: edinstvo narodov in držav. Na Severu niso bili edini, pa so danes prizadeti vsi. Enaki vzroki so očetje enakih posledic — to mora imeti danes pred očmi Balkan. Če eden popusti, bo miru konec.

S tem pa bo boj tudi dokončno prenešen na tiste, ki se tepejo za svetovno oblast. Zakaj besede o svobodi malih narodov je treba jemati po njih pravem smislu: po meri službe močnejšim. Svoboda je večja ali manjša, kakor suženjstvo: veliki narodi izbirajo med prvo, mali med drugim. Vsa razlika je v tem, kakšni so ti veliki narodi doma in sami med seboj: če spoštujejo pravice svojih doma, jih ne bodo popolnoma zatrli drugod; če jih zanikajo doma, jih bodo tem bolj zanikali drugod. In pota malih narodov so v toliko svobodna, da se v odločilnih časih navrnejo tja, kjer je zanje manj sramote.

Položaj, kakor je danes, jih je v bistvu že opredelil. Kolikor je zunaj drugače, je to samo odsev razmer, ki niso od njih odvisne.

Če prihajajo težki časi, prihaja za njimi tudi vedrina upanja, da bo zmagala pravica, naj bo še tako majhna in v skromno culo povita. Vsaj nekaj da je bo!

Doma in drugod

PETER ŽIVKOVIČ

predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke je v Nišu obiskal Aco Stanojevića in se z njim dalj časa razgovarjal o sodelovanju vseh opozicijskih strank.

UREDBA O HMELJU

Kmetijski minister g. dr. Čubrilović je izdal uredbo o hmelju, s katero se bo v bodoče regularno obseg hmeljskih nasadov. Na predlog hmeljarskih združenj in na podlagi banovinskih hmeljarskih komisij se dovoljuje razširjenje, ali odreja zmanjšanje, povišanje hmeljskih nasadov. Uredba določa tri hmeljske okoliše: 1. Štajerski okoliš, ki obsega vse občine celjskega in gornjegrajskega sreza, vse občine sodnega okraja Šoštanj ter občine Marenberg, Vuhred, Vuzešnica in Ruše. 2. Dunavski okoliš in 3. okoliš banovine Hrvatske.

V vsakem hmeljskem okolišu se osnuje po eno hmeljarsko združenje. Vsi lastniki morajo biti člani hmeljarskega združenja. Ves hmelj pridelan v naši državi, mora biti uradno signiran. Trgovati s hmeljem smejo samo hmeljarske zadruge in trgovci, ki imajo obrtno pravico.

Vsi hmeljarji morajo v treh mesecih po uveljavljanju te uredbe prijaviti svojemu občinskemu oblastvu površino hmeljskih nasadov in število sadik, na hmeljnikih pa morajo na vidnem mestu označiti ime lastnika ter površino in število sadik.

DVANAJSTINE ZA PRIHODNJE PRORAČUNSKO LETO

S 1. aprilom je pričelo novo proračunsko leto 1940-41. Zaradi izjemnih razmer, v katerih se naša država nahaja že nad pol leta, odkar je bil dosežen sporazum, ustanovljena banovina Hrvatska in parlament razpuščen, ni bilo mogoče misliti na sprejetje proračuna potom narodnega predstavnštva.

Ministrski svet je odobril štiri proračunske dvanajestine po določbah ustave na podlagi sedanjega proračuna za mesece april, maj, juni in julij. Po določbah ustave mora namreč vlada financirati državne potrebe s proračunskimi dvanajestinami, ako narodno predstavništvo ne more uveljaviti novega proračuna.

Te štiri proračunske dvanajestine znašajo

približno 5 milijard dinarjev. V to vsoto so všteti tudi krediti, ki odpadejo na banovino Hrvatsko za posle, ki jih je prevzela od države. Ti krediti se bodo izločili iz proračunskih dvanajestin s posebno uredbo o finansiranju banovine Hrvatske.

Razen proračunskih dvanajestin je vlada sprejela tudi uredbo o finansiranju banovine Hrvatske. Hrvatska bo dobila svoje dohodke in svoje organe za pobiranje teh dohodkov. Za pobiranje državnih dohodkov bo imela država na Hrvatskem svoje posebne organe.

Banovina Hrvatska bo pobirala za svoje potrebe vse direktne davke, trošarino in takse na svojem ozemlju.

DELAVNICA 500 DINARSKIH KOVANCEV

Zagrebska policija je odkrila v predmestju delavnico za ponarejanje 500 dinarskih bankovcev. V dvoriščni leseni lopi je opravljal z vso spretnostjo svoj prepovedani posel kovaški pomočnik Konrad Bezjak, doma iz Ptuj. Detektivi so vdrli v barako prav v trenutku, ko je ponarejevalec odtisnil na stroju 15 bankovcev in jih obesil sušiti. Kovaški pomočnik ni koval kovače, ali 50 din kovance, kar bi mu človek preje prisodil, marveč je z najfinejšimi aparati in pripomočki tiskal bankovce po din 500.—

V zvezi s ponarejevanjem in razpečevanjem bankovcev je bilo aretiranih več ljudi v Mariboru in Zagrebu. Niti so vodile celo v oddaljeno vas Vrhovo pri Radečah. Pri posestniku Jožetu Majhencu, stanujočem poleg cerkve, so našli na podstrešju več kovčgov in zabojev v katerih so bili shranjeni najmodernejši stroji za ponarejanje denarja. Tu so našli fotografski aparat, aparat za osvetljevanje, za retuširanje, priprave za rezanje papirja, 40 dobro izdelanih klišejev za 500 din. bankovce, barvne svinčnike, 9 kg zrezanega finega papirja, več pušk, samokresov, streliva in bodal.

Orožniki so Majhenca aretirali. Toda on zatrjuje, da ni nič kriv. Kako je prišla vsa ponarejevalska oprema v njegovo hišo, bo dognala preiskava.

KDO BO PLAČAL UNIFORME JRZ

Beograjski krojač Živko Marinković je vložil pri beograjskemu sodišču tožbo zoper glavni

odbor stranke JRZ, ker mu niso bile plačane uniforme, ki jih je stranka pri njem naročila. Vodstvo JRZ noče sedaj o teh naročilih ničesar slišati in zavrača vse na prejšnji odbor stranke. Krojač je 98 uniform zadržal, dokler ne dobi poplačanega celega računa. Prva razprava se je že vršila. Zaslišan bo še dr. Milan Stojadinović kot bivši predsednik JRZ in njen blagajnik.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI obrestuje nove vloge po 4-5% ter daje kmetom ugodna posojila.

■ **Parlamentarne volitve v Franciji**, ki bi se morale vršiti v mesecu marcu zaradi izteka zakonodajne dobe sedanjemu parlamentu, so odložene do 1. julija.

■ **Ob otvoritvi letalskega prometa** med Rusijo in Bolgarijo je priredil ruski poslanik v Sofiji svečano večerjo, ki so se je udeležili tudi bolgarski ministri.

■ **Zastopnik ameriškega vojnega ministrstva** je izjavil, da se bo proizvodnja vojnih letal v Ameriki potrojila in da bo njena letalska industrija lahko zgradila letno 30 do 40.000 letal. Zedinjene države imajo danes najboljša letala na svetu. Da bi se mogla pospešiti dobava letal zaveznikom, je ameriško vojno ministrstvo preklicalo oziroma odložilo svoja naročila.

■ **Bivši rumunski minister Magearu** je pričel širiti nezadovoljstvo proti politiki sedanje vlade. Oblasti so g. Mageara prijele in ga zaprli v samostan.

■ **Med Rusijo in Iranom** (Perzijo) je bila tedni sklenjena nova trgovinska pogodba.

■ **Na francoskem rušilcu »La Railleuse«** se je pripetila huda eksplozija v trenutku, ko je vojna ladja izplula iz luke. Pri tem je bilo 7 mornarjev ubitih, več pa ranjenih. Vzrok nesreče ni znan.

■ **Izgube nevtralnih držav.** Angleški in francoski pomorski promet je vedno bolj učinkovito zaščiteno s spremstvom vojnih ladij. V zadnjem tednu je bila potopljena samo ena angleška ladja. Pač pa trpe vedno hujše izgube nevtralne aldice. Pretekli teden je bilo potopljenih 16 nevtralnih trgovskih ladij.

■ **Opustošena Finska.** V vojni je bilo uničenih na Finskem nad 100 mostov in 1250 raznih industrijskih poslopj.

■ **Naseljevanje nemških kmetov.** Iz območja Siegfriedove linije na zapadni fronti se bo v kratkem preselilo na kmetije na Poljskem čez 100.000 nemških kmetovskih družin. Dodelili jim bodo posestva, ki so bila zaplenjena Poljakom. Razlašeni poljski kmetje pa bodo zaposleni kot kmetijski in drugačni delavci deloma pri novopriseljenih nemških družinah na Poljskem, deloma pa po raznih krajih Nemčije.

■ **Iz Rumunije** se je že vrnilo in preselilo v Turčijo 104.000 Turkov. V Dobruži in Besarabiji živi še okrog 400.000 Turkov, ki se bodo preselili v Turčijo. Rok za vrnitev v domovino je bil te dni podaljšan.

■ **V češko moravskem protektoratu** je izšla odredba, da morajo vsi židje v 14 dneh položiti v bankah in drugih nemških denarnih zavodih vse svoje vrednostne papirje, dragulje, zlatnino in vse druge vrednostne predmete. Izročeno imetje bo sicer ostalo še njihovo, toda z njim ne bodo smeli svobodno razpolagati. Razpolagala bo država.

ČITAJTE IN NAROČAJTE »KMETSKI LIST«!

× Kmet Svetomir Stojanović iz Klenovnika pri Požarevcu je imel nezvesto ženo Kristino. Mož je sklenil napraviti konec pustolovščinam svoje žene. Najprej je premikastil njene ljubimca, nato je ženo ostrigel na balin in jo zvezano vlekel skozi vas.

DEMAGOGIJA Z MLADINO

»Delavska politika«, glasilo slovenskih socialistov prinaša v št. 37 tole umestno pripombo o demagogiji z mladino, med katero hodijo sedaj glavno besedo razni sivobradati in zaslužno upokojeni gospodje.

»Mladina, mladina... V velikonočnih številkah raznih listov so se predstavili javnosti razni politični veljaki s svojimi prispevki. Nekateri izmed njih so v svojih člankih zlasti poudarjali, kako je mladina pregazila starine in sedaj koraka velikim ciljem naproti. Zanimivo je, da so med temi predstavniki mladinskih gibanj petdeset- in šestdesetletniki, ki se, kdo si ga vеди s kakšno pravico prištevajo — med mladino.

Ze samo to kaže, kakšna demagogija se uganja z mladino. Nihče izmed teh gospodov nima poguma povedati mladini, da se je treba za udejstvovanje v javnem življenju učiti in da je najboljša podlaga temu učenju praktično delo in najboljša ocena — praktični uspehi. Hej, mladinstvo je prav tako fraza, kot hejslovanstvo. Če bi držalo vse, kar pišejo demagogi, ki se laskajo mladini, bi morali biti danes na svetu res zlati časi. Smatramo, da tisti, ki mladino zavajajo s hvalisanjem in jo vzgajajo v prevzetnosti in preziranju vsega, kar so idealni bojevniki pred nami ustvarili velikega in dobrega, največ greše in največ pripomorejo k temu, da bo zlo še naprej mučilo narode, človeštvo in — delavski razred.

Kaj se godi po svetu

ZAVEZNIŠKI VRHOVNI SVET

Koncem prejšnjega meseca je zasedal v Londonu angleško-francoski vrhovni vojni svet, ki sta se ga poleg drugih vodilnih osebnosti udeležila tudi francoski ministrski predsednik Reynaud in angleški ministrski predsednik lord Chamberlain.

Vrhovni svet je razpravljal o vojaškem položaju. Obe vladi slovesno izjavljata tole:

Vlada francoske republike in vlada Velike Britanije sta sprejeli skupen sklep, da med vojno ne bosta vodili pogajanj niti sklepali premirja ali pa mirovnih pogodb posebej, temveč po skupnem dogovoru. Obe vladi sta sklenili, da ne bosta razpravljali o nobenih mirovnih predlogih, preden se ne doseže popoln sporazum o potrebnih pogojih, ki bi vsaki izmed njiju zagotovili učinkovita in trajna jamstva za varnost. Končno sta sprejeli sklep, da bosta po sklenitvi miru nadaljevali skupno akcijo na vseh področjih, dokler se ne zagotovi popolna varnost ter ne izvrši s pomočjo ostalih držav, popolna obnova mednarodnega miru in reda, ki naj zagotovi svobodo narodov, zagotovi spoštovanje zakonov ter ohrani mir v Evropi.

Ta skupna izjava obeh zavezniških vlad je

vzbudila po vsem svetu veliko pozornost. To še tem bolj, ker je Anglija poklicala vse svoje poslanike iz balkanskih držav na skupno konferenco.

BORBA ZA BALKAN

Na tej seji so poslaniki poročali o položaju in razporejenosti v posameznih balkanskih državah, hkratu pa so dobili brez dvoma posebna nova navodila.

V zvezi z vsemi drugimi pojavi nam vprav to daje slutiti silno diplomatsko borbo, ki se bje med velesilami za Balkan.

Nemčija želi svoje interesno področje razširiti na ves Balkan in Bližnji vzhod. Prvič ji je s tem zagotovljena dobava znatnih količin raznih neobhodno potrebnih surovin in življenjskih potrebščin, drugič pa je na ta način zavarovana, da se ji ni treba boriti na dveh frontah.

Enako je Italija zainteresirana na Balkanu deloma z gospodarskih, deloma pa tudi z vojaških vidikov. Zato ljubosumno bdi nad svojimi interesi in si je težko misliti prijateljstvo ali celo zavezništvo, ki bi smelo nekaznovano dirati v te interese.

Novi predsednik francoske vlade Reynaud

Končno je na Balkanu močno zainteresirana Rusija. Tu je vprašanje Dardanel in prostega izhoda iz ruskih čunomorskih luk v sredozemsko morje. Dalje je tu vprašanje Besarabije, ki se ji Rusija doslej še ni nikoli uradno odpovedala. Če še upoštevamo, da je carska Rusija od nekdanj varovala svoje interese na Balkanu in da sedanji režim vedno bolj sledi v zunanji politiki ciljem in smernicam prejšnje Rusije, bomo razumeli, kako močno se križajo že interesi teh treh velesil na Balkanu.

Nič manj pa nista tu zainteresirani Anglija in Francija. Saj je že brez ozira na vojno tovarništvo in zavezništvo v zadnji svetovni vojni investiranega na Balkanu veliko angleškega in francoskega kapitala. Poleg tega je Balkan tako važno križišče svetovnih trgovskih poti, da ne more nobena imperialna sila pustiti Balkana v nemar, ako hoče resno varovati svoje interese. Zato je verjetno, da na nobenem bojišču ne bo večjih in pomembnejših, zlasti pa ne odločilnih dogodkov, dokler velesile ne bodo diplomatsko med seboj razčistile balkanskega vprašanja.

ZAŠČITA NEMŠKE MLADINE

Nemški notranji minister je izdal uredbo, s katero je zvečer in ponoči prepovedano nemški

Ivan Albrecht:

Med košnjo in žetvijo

I.

Takole po košnji je že bilo, ko je kruljavi Peter Belar v nedeljo popoldne koracal od večernic in sam s seboj modroval:

»Vuzdenčanov Tine se bo ženil. Da bi ga spak, kam se bo le obrnil?«

Peter je prav s strastjo posredoval pri ženitvah in je že marsikomu pomagal najti družico. Poznali so ga nele v Zabrdu, ampak tudi daleč naokrog. Bil je na glasu kot zgovoren in dober mešetar in je navadno uspelo, kjer se je on lotil. Srčne tajne mladega sveta so mu bile od konca do kraja vse znane in je tudi vedel, da Staretova Jerica rada vidi Vuzdenčanovega Tineta, samo to se mu je zdelo bolj otroška želja, ker nikakor ni bilo nikomur podobno. V Vuzdenčanovem hlevu je stalo po štirideset goved živine, Stare pa je imel toliko zemlje, da je nakosil za eno kravo preveč, za dve pa premalo. Ko je Peter slišal, da Tine rad lazi okrog Staretove bajte, se je samo smehljajal in mežikal s sivkastimi očmi. Jerica je bila res srčkano dekle, za ljubezen kakor nalašč, za ženitev pa, križ božji, ni bilo vredno niti besede! Vuzdenčanov grunt mora dobiti gospodinjo, ki bo kaj veljala.

»Kaj pa vi tako sami?« se oglasi tedaj za njim. Peter se vzravna in se ozre:

»Viš jo no Majdo! Nič se ti ne lažem, če ti rečem, da sem zdajle mislil nate.«

Sloka, suhljata mladenka se nasmeje:

»Vam vse prav pride. Če bi se oglašil za vami rogati iz pekla, bi mu tudi rekli, da ste mislili nanj.«

»Nak, Majda, zdaj si se pa vštela«, se odkrije Peter in si začne gladiti rdečkaste lase. »Rogati črnih ne mara zame in jaz ne zanj.«

»Tak mene bi pa še pogledali«, draži Majda.

»Jaz bi te že, jaz«, kima Peter, »samo ti bi me nagnala; zato ti raje preskrbim takega, ki ti bo po godu.«

Od strani jo pogleda in je zadovoljen; kajti Majdi se zaiskre oči:

»Meni bi preskrbeli, pravite?«

»No, ali bi se branila?«

»Koga?«

»Ženina.«

»Ženinov je kot smeti«, se namrdne Majda.

»Ali Vuzdenčanov Tine je samo eden«, se razkorači Peter in dekletu zastane korak.

»Kaj se ženi?«

»Sem zadel ali nisem?« povezne Peter oguljeni klobuk na glavo in spravi rdeči robec, ki si je bil z njim otiral pot.

»Kdo vam kaj verjame?« hoče dekle razvneti možakarjevo mešetarsko samoljubje, toda Peter ugane past in se izogne:

»Saj nič ne silim. Ti misli svoje, jaz svoje, pa drug drugemu ne bova na poti.«

Izmed redko nasejanih hiš se izmota pot na polje in potlej kmalu v gozd, kjer oba prijetno občutita senco in hlad. Iz gozda nekje se oglasi pesem:

— Jednu sem ružu 'mel,
pak sem ju zgubil.
Ružica crvena,
daj mi se javi,
boljše te čuval bum,

»Ali te je že obiskala?« pomežikne Peter Majdi.

»Kdo?« se dela Zemljanova Majda nevedno

»No, ta, ki poje«, skuša biti Peter resen, vendar mu v zadrževanem smehu podrhteva mišičje v ustnih kotih.

»Tako na koncu pa vsaj še nisem, da bi pri cigankah morala iskati pomoči«, se pol resno, pol v šali brani Majda, a natiroma in sama zase:

»Prokleti dedec, kako ima povsod svoj nos!«

Peter s strani ogleduje revo njenih prsi, ki je ne more zabrisati niti naščeperjena bluza. Tudi Majdine roke se mu zde predolge in prelopataste, medtem ko so noge v gležnjih navzven ukrivljene in meča paličasta. Nazadnje premotri dekletov obraz in toliko časa ogleduje tista dva nakrušena zoba, ki izpod vrhnje ustnice neobgljeno silita nad spodnjo, da je dekletu že nerodno in se začne z robčkom poigravati okoli ust. Rumenkastorjave oči strme nekam v daljo, a vidijo kljub temu lokavega Petra Belarja, ki se hahlja:

»Tak praviš, da te je že obiskala? Se mi je kar zdelo, ko si tako košata. Kaj ti je pa povedala dobrega?«

Majdo kuha vročina. Skozi vejevje se ji zdi, da vidi žensko, ki ji je najbolj zoprna na svetu, a za seboj čuje krepki korak zastavnega fanta.

DALJE

Pariški ruski poslanik Surić, ki je bil te dni odpoklican

mladini moškega in ženskega spola do 18. leta pohajanje na ulicah in javnih lokalih. Uredba bo ostala v veljavi vso vojno. Izjeme so dovoljene samo, če so fanti in dekleta v spremstvu staršev ali drugih skrbnikov. Mladina pod 16. letom pa sme v javne lokale tudi podnevi samo v spremstvu staršev, ali starejših oseb. Prav tako je dovoljen obisk kinov, gledališč, varietejev in kabarejev mladini do 18. leta samo do 21. ure. Najstrožje je prepovedano točiti mladini do 18. leta v javnih lokalih žgane pijače, mladini pod 16. letom pa sploh vsako alkoholno pijačo. Uredba prepoveduje mladini do 18. leta kazenje na cesti in v javnih lokalih. Mladenci in dekleta, ki bodo kršili to uredbo, bodo kaznovani z zaporom do 3 tednov in globo do 50 mark. Odraščene osebe, ki bi točile mladini pod 18. letom žgane pijače, ali mladini pod 16. letom kakršnokoli alkoholno pijačo, pa bodo kaznovane z zaporom do 6 mesecev.

ZA MIR MALO IZGLEDOV

Sumner Welles se je vrnil v Združene države in je bil takoj sprejet pri predsedniku Rooseveltu. Izročil mu je poročilo o svojih vtiskih, ki jih je dobil v evropskih prestolnicah. Predsednik Združenih ameriških držav je po obisku Wellesa izjavil, da je zelo malo izgleda za mir v Evropi.

ODPOKLIC SOVJETSKEGA POSLANIKA

Sovjetska vlada je odpoklicala iz Pariza svojega veelposlanika Surića na zahtevo francoske vlade. Po sklenjenem miru med Rusijo in Finsko je sovjetski poslanik Surić čestital Staljinu na doseženem uspehu. Brzobjavna čestitka pa je bila sestavljena v žaljivem tonu za Francijo, ker je Surić v njej rekel, da niso uspeli francosko angleški hujskači zaplesti Rusije v sedanje vojno. Odpoklic sovjetskega veleposlani-

ka ne bo imelo drugih posledic med obema državama.

O RUSKI POLITIKI

je dokaj jasno spregovoril te dni komisar za zunanje zadeve Molotov.

Glede Nemčije je dejal, da je bila že lani pripravljena za mir, Anglija in Francija pa sta mirovne ponudbe odklonili in skušali razširiti vojno.

Glede Anglije in Francije je zatrdil, da sta kazali proti Sovj. Rusiji zadnje čase sovražno stališče. Poudaril pa je, da ima Rusija interes na dobrih odnosih s Francijo, zato je tudi odpoklicala poslanika Surića, ko je to željo izrazila francoska vlada. Kot fantastične izmišljotine je označil trditve, da namerava Rusija napasti Indijo ali druge angleško-francoske kolonije na vzhodu. Sovjetska Rusija ni bila in ne bo orodje tuje politike, ampak bo vedno vodila svojo politiko, pa naj to drugim ugaja ali ne.

O finskem vprašanju je izjavil, da si je Rusija s to vojno samo hotela zagotoviti severozapadne meje države, zlasti Leningrad. To se ji je tudi posrečilo. Spor bi bil lahko brez vojne rešen že lansko jesen, ako se ne bi bile vmešavale tretje države. Finsko so hotele tretje sile izkoristiti za napad na Leningrad.

Glede nameravane obrambne zveze severni držav je Molotov izjavil, da Rusija nikakor ne bo mogla dovoliti Finski, da bi se proti duhu, smislu in besedilu mirovnega dogovora s Finsko sklepala zveze, ki bi bile naperjene proti tej mirovni pogodbi.

Glede bližnjega vzhoda je Molotov izjavil, da temelji ruska politika, zlasti tudi glede Turčije in Irana, na dogovorih o nenapadanju.

O Besarabiji je dejal, da Rusija nikdar ni priznala aneksije te pokrajine s strani Romunije, da pa tega vprašanja tudi ni nikdar hotela urediti z vojno.

■ **Sovjetski poslanik v Londonu Majski** je obiskal pretekli teden angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa in mu predlagal sklenitev nove trgovske pogodbe med Rusijo in Anglijo. Uspeh teh razgovorov je bil tudi sklep, da se vrne angleški poslanik v Moskvi, ki je že skoro dva meseca na dopustu v Londonu, nazaj v sovjetsko prestolnico. Prav tako so angleške pomorske oblasti v Hong-Kongu takoj izpustile neko sovjetsko ladjo, ki so jo imele več mesecev zaprto v luki radi pregleda. Iz navedenega se vidi, da so se trenutno odnosi med Rusijo in Anglijo nekoliko izboljšali.

■ **Pomirjenje med kraljem in Železno gardo.** V Rumuniji je bila zelo razširjena in med narodom močno zakoreninjena fašistična organizacija »Železna garda«. Njen voditelj je bil

znani Cordeanu, ki je bil lansko leto s kakimi tridesetimi svojimi tovariši ustreljen. Železna garda je ubila dva predsednika rumunske vlade Duco in Calinesca in se je zavzemala za čim tesnejše sodelovanje z Nemčijo. Železna garda je bila vsled svojega revolucionarnega postopanja razpuščena, vodstvo postreljeno, na tisoče članov pa interniranih. Te dni je prišlo do sprave med kraljem Karolom in Železno gardo. Več sto članov je bilo izpuščenih iz zaporov. Železna garda bo odslej podpirala kraljevo politiko.

■ **Grčija se utrjuje.** Po zgledu drugih držav je pričela tudi Grčija utrjevati svoje meje. Že od leta 1936 gradi 3000 delavcev močno utrjeno črto proti vsem sosedom. Grški trdnjavski pas imenujejo »Metaxasovo obrambno lindijo«, po predsedniku vlade Metaxasu.

Kmetška mladina

Očeslavci

Na velikonočni ponedeljek je Društvo kmetških fantov in deklet v Očeslavcih igralo v Radencih z velikim uspehom Golarjevo igro »Dekle z rožmarinom«, ki je privabila polno dvorano gledalcev v restavraciji g. Sterniša. Diletanti so pokazali, koliko vrednost skriva v sebi naša vas, saj so igro pripravili sami, brez pomoči šolancev. Režiserka je bila od pluga do motike tov. Pavlina Močnikova, igralci pa sami novinci na odru, ki pa so kljub temu rešili svoje vloge na splošno zadovoljnost.

Takšnih igralcev in podobne igre si želimo tudi v prihodnje. V Radencih je vzbudila naša organizacija kmečko-mladinskega gibanja splošno pozornost. Le tako naprej vi fantje in dekleta iz naših lepih vasi.

Vojnik

Na rednem občnem zboru Društva kmetških fantov in deklet v Vojniku je bil izvoljen sledeči odbor: Pesnik Tone, Jošt Jože, Ivan Frandolič, Franc Ribič, Franc Vovk, Franc Paušer, Ivan Gorečan in Alojz Češko. Občni zbor je sprejel svoj minimalni delovni načrt za tekoče leto, ki obsega dve igri, tekmo žanjic, kolesarsko tekmo, nekaj predavanj in članski izlet.

Skaručna

Pretekli petek je naše Društvo kmetških fantov in deklet priredilo uspelo predavanje o samovzgoji kmečke mladine. Predaval je tajnik zveze tov. Ivan Nemec.

Sv. Peter na Medvedjem selu

V nedeljo je imelo naše Društvo kmetških fantov in deklet svoj redni občni zbor in popoldne je z uspehom igralo Divjega lovca. O našem delovanju bomo poročali podrobneje prihodnjič.

Šenkov turn

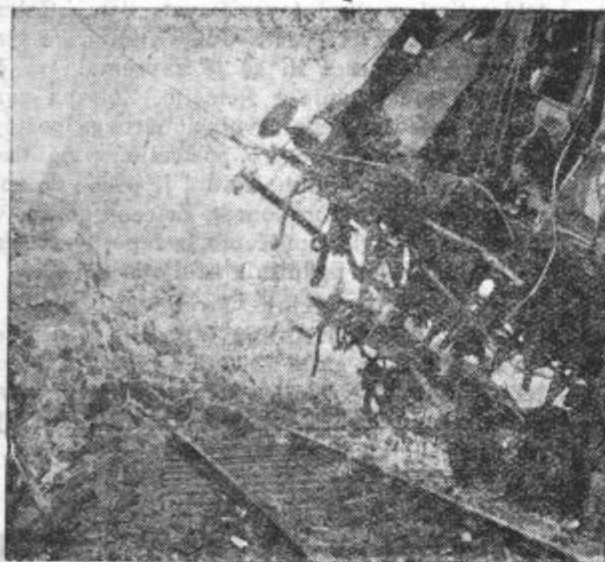
Redni občni zbor Društva kmečkih fantov in deklet v Šenkovem turnu je bil v nedeljo dne 31. marca. Občni zbor je sprejel važne sklepe o delovanju društva v bližnji bodočnosti, ki mora postati prava ljudska univerza. Popoldne smo skupno prisostvovali uspeli prireditvi na Skaručni, kjer je Zvezin dramski odsek igral igro »Hlapca Jerneja«.

Boh. Češnjica

V kratkem vam poročamo, da smo imeli dne 19. marca uspeli redni občni zbor Društva kmetških fantov in deklet, ki je pokazalo s svojim delom, da je združilo v svoji sredi ves mladi bohinjski svet. Na občnem zboru je bil izvoljen

Oddetek obnovljene poljske vojske v Franciji

Nekaj prizorov o železniški nesreči pri Oslju, ki je zahtevala več smrtnih žrtev, o čem smo ponovno poročali

nov odbor in sicer sledeči tovariši: Anton Sodja, Franc Cesar, Ivan Stare, Minka Langus, Valentin Stare, Jože Kos, Cilka Sodja, Jože Sodja, Janko Cvetek, Jože Štendler, Franc Hodnik, Anica Hodnik, Justič Cesar. Nadzornika sta Janko Stare in Janko Korošec.

O krasni in nepozabni proslavi »Matije Gubca« bomo posebej poročali.

Andrijanci

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Adrijancih bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 7. aprila 1940. pri tovarišici Lidiji Lucu. Začetek občnega zbora je ob 2. popoldne. Tovariši in tovarišice! Utrdimo našo prosveto na severni meji!

Ljubljana

V Ljubljani se je ustanovila nova zadruga organizacija »Snop«, glavna gospodarska zadruga v Ljubljani. Člani zadruge lahko postanejo vsa Društva kmetijskih fantov in deklet, kakor tudi tovariši kmečko-mladinskega gibanja. Ker je zadruga zelo važna za gospodarski napredek naših kmečko-mladinskih organizacij, pozivamo vse tovariše in tovarišice, da po svojih močeh podpirajo našo novo zadrugo, ki bo zlasti Društvo kmetijskih fantov in deklet nudila mnogo koristi, prav tako pa vsem tovarišem in tovarišicam. O nalogah zadruge bomo tov. društva posebej obvestili. Za zadrugo: predsednik Nemec.

Ivan Nemec:

Od Plevlja do Čajniča

Ko sem stopil po 10urni hoji na bosanska tla, sem se spomnil natakara v hotelu »Ankari« v Plevlju, ki je tako lepo zapel pesem svoji rodni grudi, da sem zastrmel v skromnega moža. Ne vem, zdi se mi pa, da še v življenju nisem slišal petja s tako globokimi občutki. Naslonil je kodrasto glavo na desnico, otožno pogledal v kot na stropu in z drhtečim glasom zapel:

Moja Bosno,
moje živovanje,
Ajšo moja,
moje milovanje.
Gde ste sada
Begovi konaci,
gde ste sada
šečerni sokaci...

Potegnil je roko čez čelo in zopet zapel z nekim pretečim glasom:

Pod Loznicom
studenca vodica,
tu se šeče
Zendži udovica.

Ja kakva je —
šinula je guja,
na njoj visi
stotinu groša...

Spomnil sem se pevca in pesmi, ko sem grel ude v gostilni in srkal kavo. V duši mi je utripalo: Moja Bosno, moje živovanje, Ajšo moja, moje milovanje.

V sobo je stopil zajeten možakar in se pozdravil z Mikom; bil je domačin iz Čajniča, kakor sem na prvi mah mislil. Rekel je, da je prišel s sanmi na Metaljko in naju lahko popelje do Čojniča. Hvaležno sva sprejela vabilo in se v dobrih 30 minutah spustila v dolino. Sani so bliskovito drčale skozi krasne smrekove gozdove, ves Cicalj od Metaljke do Čajniča je namreč pokrit s smrekovino, kakršna se najde malokje na zemlji. Tako ponosne in lepe so stale smreke ob cesti in čakale ostre žage na potoku Janjine. Spotoma sem doznal, da gospod, ki naju je sprejel in popeljal v dolino, ni naš državljani. Iz Berlina je prišel, da izkorišča naše gozdove, da dvigne bogastvo iz naše zemlje na škodo našega človeka. Nekje daleč na dnu sem opazil v električnih lučih Čajniče. Globoko v prepadu pa je tekel potok Janjina in gnal številne žage, ki so rezale les za tujca. Milijonar je postal tujec v divni Bosni, a naš človek je še vedno raztrgan in lačen. Težko mi je bilo

rodni skupščini najglasnejši zagovornik politike JRZ. Te dni je bil Milan Lazarević »Devetka« aretiran zaradi suma soudeležbe na umoru Raje Ristića, ki je bil leta 1938 ustreljen.

× **Razbojništvo.** Blizu Karlovca so oboroženi razbojniki napadli in ubili kmetico Jelico Rajković in kmeta Nikolo Zirića, ko sta se vračala s sejma. Razbojniki so ju oropali in jima pobrali 5500 din.

× **Smrtno se je ponesrečil** z motornim kolesom v Mariboru Friderik Rečnik, sin lastnika elektrotehničnega podjetja.

× **V Halozah** je z nožem zaklal Jakob Kolečnik posestnikovega sina Josipa Potočnika. Vzrok je bilo zopet vino, ki sta ga spila preko potrebe.

× **Imenovanje senatorjev.** Za senatorja sta bila imenovana dva Nemca in sicer katolik dr. Jurij Grossl in protestant evangelijski škof dr. Friderik Popp, ter Madžar dr. Imre Varady iz Petrovgrada.

× **Ministrski svet** je sklenil nuditi podporo prebivalstvu pasivnih krajev v znesku 29 milijonov din. Dravska banovina bo dobila 500.000 din za potrebe živinoreje.

× **Naša industrija** bo potrebovala letos za 2 milijardi din surovin, ki jih bo morala uvoziti. Večina teh surovin se bo morala uvoziti iz prekomorskih krajev.

× **O volitvah piše »Hrvatski dnevnik«** tole: »Do sedaj ni videti nobenih znakov, ki bi kazali,

v srcu, ko sem sedel poleg tujca; z nekim olajšanjem sem stopil iz sani, ko smo prispeli pred hišo tovariša Mike Burovića; konji s tujcem so izginili v mesto, prijazna hiša in še prijaznejši ljudje pa so z velikim veseljem sprejeli nepričakovano gosta. Topla soba nas je kmalu speljala v prijetno kramljanje; petdesetkilometrski pot čez zamete in plazove je bila pozabljena. Poleg prijaznega očeta tovariša Mike in njegove matere, sta naju pozdravili tudi dve čedni deklici Mila in Duša, ki sta bili sveži kakor smreke na Cicalj planini.

Drugo jutro sva vstala čila in zdrava, nit sledu ni bilo o utrujenosti. Pohitel sem, da čestitam slavo domačinu, ki je ta dan obhajal praznik Sv. Save. Čez dan sem šele mogel do popolnosti pregledati lepoto okolice, ki me je spominjala na našo Gorenjsko; vžival sem sveži gorski zrak in se počutil med Bosanci kakor doma. Popoldne so prišla še druga dekleta, med katerimi se je zlasti odlikovala Slobodanka. Zvečer smo vsi skupaj posetili domačo zabavo, drugi dan pa sva z Mikom osvežena odhitela naprej proti Goraždi in Ustipračji. Lepota naše zemlje pa še vedno skrivnostno tiči v teh bosanskih gorah, v teh mogočnih gozdovih. Bogastvo teče preko naših žuljev v tuje žepe, da bi človek res z bolečim srcem zapel: O, moja Bosno, moje milovanje! —

(Konec)

da bodo skoro volitve, akoravno se s hrvatske strani neprestano poudarja njih potrebo in važnost.

Tri hiše z lepim posestvom — zelo ugoden prostor za trgovino in gostilno — pri kolodvoru v Višnji gori prodaja Kmetška posojilnica v Ljubljani.

× **Srbsko izseljeniško zvezo** so te dni ustanovili v Beogradu. Naloga zveze bo skrbeti za srbske izseljence v Ameriki. Vodstvo zveze tvori v glavnem Srbi, ki so se vrnili kot izseljenici iz Amerike.

„EKONOM“

P. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo opokarne »Ilovaca«, Karlovca za vse vrste zidne in strešne opeke.

× **Okrožni odbor demokratske stranke** v Kragujevcu je sklenil postaviti spomenik pokojnemu šefu stranke Ljubi Davidoviću.

× **V Travniku v Bosni** je umrla te dni najstarejša Bosanka Paša Tamburović, stara 115 let. Oči ji niso do zadnjega skoro nič opešale.

Iz tujine

■ **V Ukrajini**, ki so jo lansko leto boljševiski zasedli so se vršile na velikonočno nedeljo volitve. Dopusčena je bila samo komunistična lista. Nosilec kandidatne liste je bil Jozef Stalin. Lista je prejela po uradnih podatkih 95 odstotkov glasovvseh volilnih upravičencev.

■ **Pod vodstvom inozemskih inženjerjev** se vrše poskusna vrtanja v onih krajih Turčije, kjer domnevajo, da so petrolejska ležišča. Dosedanja vrtanja so dala zelo dober uspeh.

■ **Odpočlicani ruski veleposlanik** v Parizu Surić se je v nedeljo vračal skozi Ljubljano v Moskvo.

■ **Večja skupina nemških bombnikov** je napadla znano angleško vojno пристanišče Scapa Flow. Nemci trdijo, da so oškodovali šest vojnih ladij. Kot odgovor na ta napad so pa Angleži bombardirali nemški otok Sylt. Angleški letalci minister je izjavil, da bodo Angleži na vsak letalski napad odgovorili z dvojno silo.

■ **Glad v Kini.** V nekaterih pokrajinah Kitajske je zavlada la velika lakota. Ameriški predsednik Roosevelt je pozval Rdeči križ, da naj zbira sredstva za pomoč gladni Kitajski.

■ **Bivši bolgarski predsednik vlade** Kjosivanov je odpotoval v Italijo, kjer se bo zadržal nekaj dni.

■ **V Varšavi** so morali prenehati poslovati vsi tuji konzulati. To se je izvršilo na ukaz nemških oblasti. Osobje Ameriškega konzulata se je preselilo v Berlin.

■ **Generalni tajnik fašistične stranke** v Italiji je s posebno uredbo odstavil 31 pokrajinskih političnih tajnikov in postavil nove.

■ **Sovjetska vojska** je pričela graditi na Karelijski ožini in ob Ladoškem jezeru močan trdnjavijski pas, ki bo nosil ime Vorošilova črta.

■ **Izgube v rusko finski vojni.** Predsednik vlade in zunanji minister Molotov je izjavil pred vrhovnim sovjetom, da znašajo ruske izgube 48.745 mrtvih in 158.863 ranjenih. Finci pa so izgubili 60.000 mrtvih in 250.000 ranjenih.

*Mati je
mislila, da
je Aničina
obleka
bela*

... dokler je ni primerjala z Bertino Radion belo obleko!

Da li tudi drugi ljudje vidijo ta razložek? To bi bilo zelo neprijetno! Saj se vendar tudi ona ni bala truda pri pranju. Ne, uspeh pranja je odvisen od pralnega sredstva. Če perete z Radionom bo Vaše perilo brezhibno in bleščeče čisto, ker Radion odstrani vso nesnago. Pri kuhanju v učinkoviti pa vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino in odpravi temeljito tudi zadnjo sled nesnage. Perilo bo popolnoma in brez primere belo -- Radion belo.

Schichtov

RADION

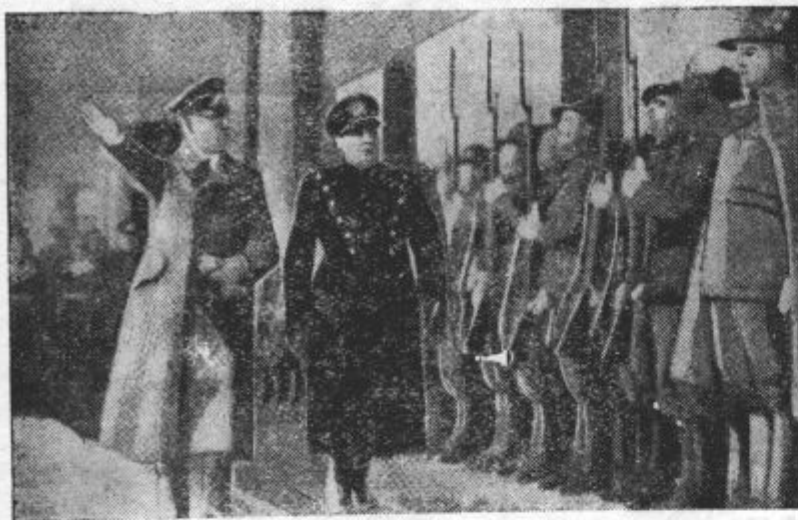
Ni čistejše beline od Radion beline

Vsega so imeli Finci pod orožjem 600.000 mož. Po ruskih podatkih, bi naj Finska izgubila nad polovico svojih vojakov.

■ **Pomočnik kmetijskega ministrstva Finske** g. Koivisto je izjavil, da se je izselilo iz onih krajev, ki jih je morala Finska po pogodbi prepustiti Sovjetski Rusiji 430.000 ljudi. Finska vlada se bavi sedaj z vprašanjem agrarne reforme,

ki naj zagotovi beguncem potrebno zemljo, na kateri se bodo stalno naselili. Zemlja bo odvzeta večjim kmetijskim in industrijskim podjetjem ter občinam. Za odvzeto zemljo bo država izplačala odškodnino. Za obnovo gospodarstva bo država potrebovala 12 milijard mark. Vojna škoda civilnega prebivalstva znaša okrog 12 milijard finskih mark.

Sestanek na Brennerju:
Hitler in Mussolini med
obhodom častnih čet
(levo) — Mussolini in
Hitler si na Brennerski
postaji segata v roko
(desno)

■ Poljska vlada v Parizu je izjavila, da so Nemci v poljsko nemški vojni z letalskimi napadi in bombardiranjem ubili nad 400.000 civilnega prebivalstva. Med njimi je bilo največ žen in otrok.

■ Rusi z vso naglico grade ladje za prevoz nafte in razširjajo kanale. Na poglobitvi kanala med reko Bug in Dnjeper je zaposlenih 11.000 delavcev. Poglobitev mora biti končana do leta 1941. Kanal veže Črno z Vzhodnim morjem.

■ Angleški mornariški minister Churchill je imel pretekli teden velik govor in rekel med drugim, da je bilo od začetka vojne potopljenih 160 nevtralnih ladij in ubitih ali zgubljenih nad 1000 mornarjev.

■ Ameriška proizvodnja letal se je dvignila na 21.000 letal letno. Največ letal sta naročili Anglija in Francija. V Ameriki so zgradili ogo-

men bombnik, ki bo mogel preleteti atlantsko morje tja in nazaj brez pristanka.

■ Za prihodnje dni je poklicala angleška vlada vse svoje poslanike pri balkanskih državah v London na posvet in poročanje. Tudi francoska vlada bo poklicala svoje poslanike na posvet. Ta posvetovanja tvorijo uvod v intenzivno diplomatsko akcijo zaveznikov na Balkanu.

■ Pred francoskim vojaškim sodiščem se vrši razprava proti 44 komunističnim poslanecem, ki jim je parlament razveljavil mandate. Obtoženi so dejanj proti interesom francoske države.

■ Ameriške avtomobilске tvornice so zgradile v januarju l. leta 467.813 avtomobilov. To je najvišja številka, ki so jo kdajkoli dosegle ameriške avtomobilске tvornice. Narodi krvave, industrija in njen kapital pa cvete.

Sejmi

- 8. aprila: Ig, Vinica pri Črnomlju, Središče, Turnišče;
- 9. aprila: Kamnik, Polšnik, Št. Jurij pri Grosupljem, Ormož, Ljutomer, Maribor, Dolnja Lendava;
- 10. aprila: Celje, Ptuj, Trbovlje, Sevnica;
- 11. aprila: Turnišče;
- 12. aprila: Št. Jernej, Maribor;
- 13. aprila: Brežice, Celje, Trbovlje, Loka pri Žusmu.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina: ena letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetskega fanta

sprejem v službo takoj Ivan Jerman, Sneberje 11 pri Devica Marija v Polju.

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

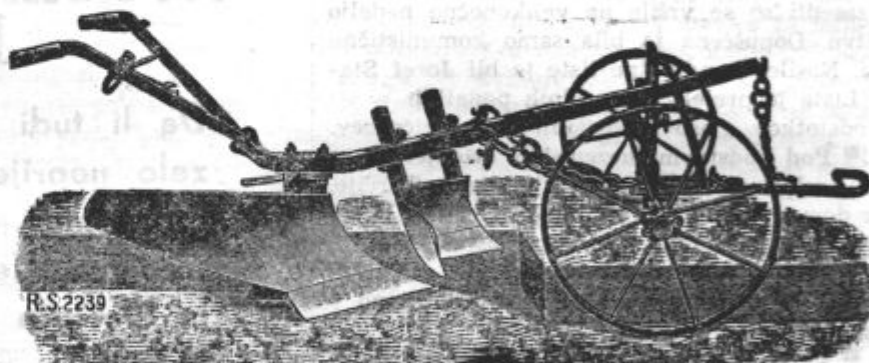
ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12

nasproti hotela »Uniona«

SACK-ovi plugi so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu**

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzovaj: „Kmetijski dom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posoila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**